
Commissie buitenlandse zaken

2017/0125(COD)

25.1.2018

ADVIES

van de Commissie buitenlandse zaken

aan de Commissie industrie, onderzoek en energie

inzake het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van een industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie ter ondersteuning van het concurrentievermogen en de innovatieve capaciteit van de defensie-industrie van de EU
(COM(2017)294 – C8-0180/2017 – 2017/0125(COD))

Rapporteur voor advies (*): Ioan Mircea Pașcu

(*) Procedure met medeverantwoordelijke commissies – Artikel 54 van het Reglement

PA_Legam

BEKNOPTE MOTIVERING

Defensie is belangrijk. Met deze verklaring heeft de Europese Raad van december 2013 defensie pontificaal terug op de Europese agenda geplaatst. Sindsdien wordt actie op EU-niveau op het gebied van veiligheid en defensie uitgebreid en verdiept.

In juni 2016 presenteerde HV/VV Federica Mogherini de Mondiale Strategie, waarmee een nieuw ambitieniveau werd aangegeven en de toon werd gezet voor een samenhangende reeks uitvoeringsdocumenten en -voorstellen waarmee de visie van een sterkere Unie verder werd gebracht en waarin precieze stappen uiteen werden gezet die moeten worden genomen om de strategische autonomie te bereiken die Europa nodig heeft.

Het Europees Parlement heeft een proefproject gestart voor GVDB-onderzoek in 2015 en 2016, dat is aangevuld met een voorbereidende actie inzake defensieonderzoek in 2017. Deze voorbereidende actie duurt tot 2019.

In de zomer van 2017 heeft de Europese Commissie een Europees defensiefonds opgericht om de Europese defensievermogens een stimulans te geven. Als eerste maatregel heeft de Commissie een verordening voorgesteld tot instelling van een industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie (EDIDP) ter ondersteuning van het concurrentievermogen en de innovatieve capaciteit van de defensie-industrie van de EU voor de periode van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2020.

Binnen de Europese defensie doen overheden alleen aanbestedingen, en dit doen zij op basis van strategische, politieke overwegingen en overwegingen met betrekking tot defensievermogens. Betrokkenheid van de EU bij defensie zal lidstaten een sterkere prikkel geven voor het ontwikkelen en aanschaffen van Europese defensieproducten. Door de betrokkenheid van de EU zal ook de inspanning gesteund worden die nodig is voor het structureren van de trans-Europese waardeketens en die nu bij de defensie-industrie berust. In de imperfecte toestand van de defensiemarkten wordt door de hieraan verbonden bedrijfsrisico's verhinderd dat er op natuurlijke wijze trans-Europese waardeketens ontstaan. Waar overheden echter samenwerken voor de ontwikkeling van defensievermogens, doen de actoren in de waardeketens dit ook voor de ontwikkeling van defensieproducten.

Het programma is met name gericht op de ontwikkelingsfase van defensieproducten, een cruciaal moment in de levenscyclus van een defensievermogen. Tot deze fase worden de meeste eigenschappen van de toekomstige vermogens en het grootste deel van de kosten van eigendom voor de toekomstige levenscyclus ervan bepaald. Wanneer vermogensprogramma's als multinationale programma's worden ontwikkeld is dit de fase waarin de meeste regelingen voor het delen van de kosten en het werk worden bekrachtigd. Het is daarom doeltreffend om aan deze fase voldoende prikkels te koppelen om samenwerking op EU-niveau te bewerkstelligen. Dit is ook doelmatig, aangezien de inmenging van de EU een grotere Europese gebruikersgemeenschap voor Europese defensieproducten bevordert, waardoor schaal- en synergievoordelen in de hele levenscyclus van het defensieproduct gestimuleerd worden.

De rapporteur is ingenomen met het voorstel van de Commissie. De rapporteur benadrukt dat het voorstel een belangrijke structurerende werking moet hebben bij het ontwikkelen van

trans-Europese defensiesamenwerking. Door de ontwikkeling van een sterkere, efficiëntere en meer concurrerende defensie-industrie – het doel van EDIDP – zouden de technologische onafhankelijkheid van de EU en haar strategische autonomie versterkt worden en zal in het algemeen het GVDB geconsolideerd worden, wat een doel is dat het Europees Parlement voortdurend heeft ondersteund.

De rapporteur vestigt de aandacht op het volgende:

- Vrijheid van handelen van en samenwerking tussen de lidstaten en met de Unie evenals rekening houden met de behoeften op het gebied van defensievermogens moeten kenmerkend zijn voor alle programmadoelen.
- EU-actie in het kader van dit programma moet het doel hebben om entiteiten uit alle lidstaten, met name uit de EU-13, binnen de defensiewaardeketens te brengen. Bovendien kunnen kleine en middelgrote ondernemingen evenals intermediaire productieondernemingen in de defensiewaardeketens in veel lidstaten een belangrijke rol spelen. Intermediaire productieondernemingen moeten op een soortgelijke manier worden behandeld als kmo's wanneer dit aansluit op de doelstellingen van het programma.
- Waar dit passend is, moet bij de acties in het kader van het programma rekening worden gehouden met de gezamenlijke EU-NAVO-verklaring en de gemeenschappelijke EU-NAVO-uitvoeringsbepalingen, evenals met de noodzaak tot samenwerking met andere regionale en internationale samenwerkingsinitiatieven, waarbij de veiligheids- en defensiebelangen van de lidstaten en de Unie gerespecteerd worden.
- Er moet in het hele programma worden gezorgd voor een passende rol voor het Europees Defensieagentschap, met inachtneming van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 en Verordening (EU) nr. 182/2011.
- EU-financiering moet worden uitgesloten voor acties die betrekking hebben op bepaalde defensieproducten (massavernietigingswapens en daaraan gerelateerde raketkoptechnologieën, verboden wapens en munitie, en volledig autonome wapens, waarmee aanvallen zonder beduidende menselijke tussenkomst kunnen worden uitgevoerd). EU-financiering moet worden uitgesloten voor acties die betrekking hebben op defensieproducten (handvuurwapens en lichte wapens) wanneer de actie voornamelijk wordt ontwikkeld voor exportdoeleinden, d.w.z. wanneer geen enkele lidstaat om het uitvoeren van de actie heeft gevraagd.
- De werkelijkheid toont aan dat elk aan mede-eigendom gerelateerd subsidiabiliteitscriterium moeilijk toe te passen zal zijn in het licht van de complexe regelingen die in de sector bestaan.
- De gunningscriteria moeten worden bijgewerkt met een overzicht van de verbeterde doelstellingen en subsidiabiliteitscriteria.

AMENDEMENTEN

De Commissie buitenlandse zaken verzoekt de bevoegde Commissie industrie, onderzoek en energie onderstaande amendementen in aanmerking te nemen:

Amendement 1

Voorstel voor een verordening Visum 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Gezien de permanente gestructureerde samenwerking op het vlak van veiligheid en defensie die op 13 november 2017 door 23 lidstaten van de Europese Unie is overeengekomen, zoals ingesteld bij het Verdrag betreffende de Europese Unie, met name artikel 42, lid 6, en artikel 46 daarvan en protocol 10 daarbij,

Amendement 2

Voorstel voor een verordening Overweging 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(1) In het op 30 november 2016 vastgestelde Europees defensieactieplan heeft de Commissie zich ertoe verbonden de gezamenlijke inspanningen van de lidstaten bij de ontwikkeling van defensievermogens aan te vullen, te bevorderen en te consolideren om een antwoord te bieden op uitdagingen inzake veiligheid **en** het concurrentievermogen en de innovatieve capaciteit van de Europese defensie-industrie te ondersteunen. Met name stelde zij voor om een Europees Defensiefonds op te stellen ter ondersteuning van investeringen in gezamenlijk onderzoek en de gezamenlijke ontwikkeling van defensieapparatuur en -technologie. Uit dat fonds zou steun worden verleend voor samenwerking tijdens de gehele ontwikkelingscyclus van defensieproducten en -technologieën.

(1) In het op 30 november 2016 vastgestelde Europees defensieactieplan heeft de Commissie **een beschrijving gegeven van vele structurele problemen in de Europese defensiesector die een belemmering vormen voor het doeltreffende gebruik van nationale middelen voor het voorzien in de defensievermogens die nodig zijn voor een doelmatig gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB). Bijgevolg heeft de Commissie** zich ertoe verbonden de gezamenlijke inspanningen van de lidstaten bij de ontwikkeling **en verwerving** van defensievermogens aan te vullen, te bevorderen en te consolideren om een antwoord te bieden op uitdagingen inzake veiligheid, **om** het concurrentievermogen en de innovatieve capaciteit van de Europese defensie-industrie te ondersteunen, **en bij te dragen aan de technologische en industriële autonomie van de Unie.** Met name stelde zij voor om een Europees Defensiefonds op te stellen ter ondersteuning van investeringen in gezamenlijk onderzoek en de gezamenlijke ontwikkeling van defensieapparatuur en

-technologie. **Het fonds moet een aanvulling vormen op de nationale begrotingen voor defensie en bevorderen dat lidstaten meer investeren in defensie.** Uit dat fonds zou steun worden verleend voor samenwerking tijdens de gehele ontwikkelingscyclus van defensieproducten en -technologieën. **Om er de nationale programma's mee aan te vullen moet de Unie met dit fonds een belangrijke hefboom kunnen bieden voor de nationale investeringen, om de samenwerking tussen de lidstaten en tussen hun industrieën te verbeteren. Om deze doelstellingen te verwezenlijken, moet op Unieniveau het institutionele kader voor samenwerking van de lidstaten en ondernemingen in de sector industriële ontwikkeling van defensie worden verbeterd.**

Amendement 3

Voorstel voor een verordening Overweging 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(1 bis) Om een efficiënte Europese markt voor defensie-uitrusting tot stand te brengen en ervoor te zorgen dat dit programma daadwerkelijk effect sorteert, is het van cruciaal belang dat aan de belangrijkste regelgevende voorwaarden is voldaan, vooral de volledige tenuitvoerlegging van Richtlijn 2009/81/EG betreffende overheidsopdrachten op defensiegebied.

Amendement 4

Voorstel voor een verordening Overweging 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(2) Om bij te dragen aan het versterken

(2) Om bij te dragen aan het versterken

van het concurrentievermogen en de innovatieve capaciteit van de defensie-industrie van de Unie moet een industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie (hierna "het programma") worden opgericht. Het programma moet worden gericht op de versterking van het concurrentievermogen van de defensie-industrie van de Unie, met inbegrip van cyberdefensie, door de ondersteuning van de samenwerking tussen ondernemingen bij de ontwikkelingsfase van defensieproducten en -technologieën. Aan de ontwikkelingsfase, die volgt op de onderzoeksfase en de technologiefase, zijn aanzienlijke risico's en kosten verbonden die de verdere benutting van onderzoeksresultaten belemmeren en nadelige gevolgen hebben voor het concurrentievermogen van de defensie-industrie van de Unie. Door de ontwikkelingsfase te ondersteunen zou het programma bijdragen aan een betere benutting van de resultaten van defensieonderzoek, het dichten van de kloof tussen onderzoek en productie en het bevorderen van alle vormen van innovatie. Het programma moet een aanvulling bieden op overeenkomstig artikel 182 VWEU verrichte activiteiten en heeft geen betrekking op de productie van defensieproducten en -technologieën.

van het concurrentievermogen en de innovatieve capaciteit van de defensie-industrie van de Unie moet, **met het oog op de strategische en technologische autonomie van de Europese Unie**, een industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie (hierna "het programma") worden opgericht. Het programma moet worden gericht op de **geleidelijke bepaling en uitvoering van een gemeenschappelijk defensiebeleid in overeenstemming met artikel 2, lid 4, VWEU, en is bedoeld om de moderne vermogens te ontwikkelen die de strijdkrachten van de lidstaten nodig hebben, alsook om hun veiligheid te verbeteren. Dit programma moet worden gericht op de versterking van het concurrentievermogen van de defensie-industrie van de Unie, met inbegrip van cyberdefensie, door de ondersteuning van de samenwerking tussen ondernemingen, waaronder onderzoekscentra, bij de ontwikkelingsfase van defensieproducten en -technologieën die tot meer efficiëntie, minder verspilling en minder overlappings op de defensiemarkt zullen leiden.** Aan de ontwikkelingsfase, die volgt op de onderzoeksfase en de technologiefase, zijn aanzienlijke risico's en kosten verbonden die de verdere benutting van onderzoeksresultaten belemmeren en nadelige gevolgen hebben voor het concurrentievermogen van de defensie-industrie van de Unie. Door de ontwikkelingsfase te ondersteunen zou het programma bijdragen aan een betere benutting van de resultaten van defensieonderzoek, het dichten van de kloof tussen onderzoek en productie en het bevorderen van alle vormen van innovatie. Het programma, **evenals de mogelijke voortzetting hiervan na 2020, ongeacht de vorm daarvan**, moet een aanvulling bieden op overeenkomstig artikel 182 VWEU verrichte activiteiten en heeft geen betrekking op de productie van defensieproducten en -technologieën.

Amendement 5

Voorstel voor een verordening

Overweging 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

(3) Om schaalvoordelen in de defensie-industrie beter te benutten moet het programma steun verlenen aan samenwerkingsverbanden tussen ondernemingen bij de ontwikkeling van defensieproducten en -technologieën.

Amendement

(3) Om schaalvoordelen in de defensie-industrie beter te benutten moet het programma steun verlenen aan samenwerkingsverbanden tussen ondernemingen bij de ontwikkeling van defensieproducten en -technologieën, ***waardoor een beter geïntegreerde markt kan worden bevorderd, investeringen rendabel kunnen worden gemaakt en doublures van vermogens en kosten kunnen worden voorkomen. De EU zou volgens bepaalde studies jaarlijks 25 tot 100 miljard EUR kunnen besparen door een betere samenwerking op het vlak van defensie.***

Motivering

Een van de belangrijkste doelstellingen van deze rechtshandeling is de verspilling ten aanzien van de defensie-uitgaven van de lidstaten te verminderen.

Amendement 6

Voorstel voor een verordening

Overweging 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

(5) De uitvoering van het programma dient volledig in overeenstemming te zijn met Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad⁶. De financiering kan met name bestaan uit subsidies. Ook kunnen, ***waar passend, financiële instrumenten of overheidsopdrachten worden gebruikt.***

Amendement

(5) De uitvoering van het programma dient volledig in overeenstemming te zijn met Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad⁶. De financiering kan met name bestaan uit subsidies ***en overheidsopdrachten voor het verrichten van studies.*** Ook kunnen ***in de toekomst financiële instrumenten worden gebruikt op grond van de ervaring die met dit programma wordt opgedaan, met name voor het vermogensonderdeel van het***

Europees Defensiefonds na 2020. Bij het volgende MFK moet de Commissie financiële middelen vrijmaken om een volgende programma mogelijk te maken. De Commissie moet zo spoedig mogelijk van start gaan met de voorbereidende werkzaamheden, evaluatie en desbetreffende voorstellen.

---

⁶ Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie en tot intrekking van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 (PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1).

---

⁶ Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie en tot intrekking van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 (PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1).

Motivering

Overheidsopdrachten mogen alleen worden gebruikt voor het verrichten van onderzoek.

Amendement 7

Voorstel voor een verordening Overweging 7

Door de Commissie voorgestelde tekst

(7) ***Gezien de specifieke kenmerken van de sector zullen er in de praktijk geen samenwerkingsprojecten tussen ondernemingen worden gestart indien de lidstaten niet vooraf zijn overeengekomen die projecten te steunen. Nadat zij op EU-niveau gezamenlijke vermogensprioriteiten op het gebied van defensie hebben vastgesteld, en rekening houdend met eventuele regionale samenwerkingsinitiatieven, identificeren en consolideren de lidstaten de militaire vereisten en stellen zij de technische specificaties van het project vast. Ook kunnen zij een projectbeheerder benoemen die de leiding heeft over de werkzaamheden in verband met de ontwikkeling van een***

Amendement

(7) ***Nadat zij aan de hand van het vermogensontwikkelingsplan op EU-niveau gezamenlijke vermogensprioriteiten op het gebied van defensie hebben vastgesteld, en rekening houdend met de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie, en met het oog op de naleving van het ambitieniveau van de Unie dat is overeengekomen door de Raad in zijn conclusies van 14 november 2016 en dat op 15 december 2016 door de Europese Raad is bekrachtigd, identificeren en consolideren de lidstaten de militaire vereisten en stellen zij de technische specificaties van het project vast. Ook kunnen zij een projectbeheerder benoemen die de leiding heeft over de werkzaamheden in verband met de***

samenwerkingsproject.

ontwikkeling van een
samenwerkingsproject.

Motivering

Het programma moet gebaseerd zijn op de bestaande procedures voor de identificatie van gezamenlijke vermogensprioriteiten op het gebied van defensie.

Amendement 8

Voorstel voor een verordening

Overweging 8

Door de Commissie voorgestelde tekst

(8) Indien een door het programma gesteunde actie wordt beheerd door een door de lidstaten benoemde projectbeheerder, moet de Commissie de projectbeheerder eerst ***in kennis stellen*** voordat zij overgaat tot betaling aan de begunstigde van het subsidiabele project, zodat de projectbeheerder kan waarborgen dat de begunstigden zich aan de desbetreffende termijnen houden.

Amendement

(8) Indien een door het programma gesteunde actie wordt beheerd door een door de lidstaten benoemde projectbeheerder, moet de Commissie de projectbeheerder eerst ***raadplegen over de vorderingen van de actie*** voordat zij overgaat tot betaling aan de begunstigde van het subsidiabele project, zodat de projectbeheerder kan waarborgen dat de begunstigden zich aan de desbetreffende termijnen houden.

Amendement 9

Voorstel voor een verordening

Overweging 9

Door de Commissie voorgestelde tekst

(9) De financiële steun door de Unie mag geen invloed hebben op de uitvoer van producten, apparatuur of technologieën, noch op de beoordelingsbevoegdheid van de lidstaten met betrekking tot het beleid inzake de uitvoer van defensiegerelateerde producten. De financiële steun door de Unie mag geen invloed hebben op het uitvoerbeleid van de lidstaten inzake defensiegerelateerde producten.

Amendement

(9) De financiële steun door de Unie mag geen invloed hebben op de uitvoer van producten, apparatuur of technologieën, noch op de beoordelingsbevoegdheid van de lidstaten met betrekking tot het beleid inzake de uitvoer van defensiegerelateerde producten. De financiële steun door de Unie mag geen invloed hebben op het uitvoerbeleid van de lidstaten inzake defensiegerelateerde producten ***in het kader van Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB.***

Amendement 10

Voorstel voor een verordening Overweging 10

Door de Commissie voorgestelde tekst

(10) Aangezien het programma ten doel heeft om het concurrentievermogen van de defensie-industrie van de Unie te ondersteunen door de risico's tijdens de ontwikkelingsfase van samenwerkingsprojecten te verminderen, zouden de werkzaamheden die verband houden met de ontwikkeling van een defensieproduct of -technologie in aanmerking moeten komen voor steun uit het programma, en dan met name het vaststellen van gemeenschappelijke technische specificaties, ontwerp, prototyping, tests, kwalificering, certificering, haalbaarheidsstudies en andere ondersteunende maatregelen. Hetzelfde geldt voor het moderniseren van bestaande defensieproducten en **-technologieën**.

Amendement

(10) Aangezien het programma ten doel heeft om **de geleidelijke bepaling van een gemeenschappelijk defensiebeleid** en het concurrentievermogen van de defensie-industrie van de Unie te ondersteunen door de risico's tijdens de ontwikkelingsfase van samenwerkingsprojecten te verminderen, zouden de werkzaamheden die verband houden met de ontwikkeling van een defensieproduct of -technologie in aanmerking moeten komen voor steun uit het programma, en dan met name het vaststellen van gemeenschappelijke technische specificaties, ontwerp, prototyping, tests, kwalificering, certificering, haalbaarheidsstudies en andere ondersteunende maatregelen. Hetzelfde geldt voor het moderniseren van bestaande defensieproducten en **Europese defensietechnologieën**.

Motivering

Het gaat om de geleidelijke bepaling van een gemeenschappelijk defensiebeleid; de versterking van de EDTIB aan de hand van de maatregelen van het industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie is een middel om dit overkoepelende doel te bereiken.

Amendement 11

Voorstel voor een verordening Overweging 11

Door de Commissie voorgestelde tekst

(11) Aangezien het programma in het bijzonder gericht is op het versterken van samenwerking tussen ondernemingen in verschillende lidstaten, mag een actie alleen in aanmerking komen voor financiering uit het programma indien de actie wordt uitgevoerd door een

Amendement

(11) Aangezien het programma in het bijzonder gericht is op het versterken van samenwerking tussen ondernemingen in verschillende lidstaten, mag een actie alleen in aanmerking komen voor financiering uit het programma indien de actie wordt uitgevoerd door een

samenwerkingsverband van ten minste drie ondernemingen die zijn gevestigd in ten minste *twee* verschillende lidstaten.

samenwerkingsverband van ten minste drie ondernemingen die zijn gevestigd in ten minste *drie* verschillende lidstaten.

Amendement 12

Voorstel voor een verordening Overweging 12

Door de Commissie voorgestelde tekst

(12) Grensoverschrijdende samenwerking bij de ontwikkeling van defensieproducten en -technologieën wordt vaak gehinderd door moeilijkheden bij het overeenkomen van gemeenschappelijke technische specificaties. Het ontbreken of slechts in beperkte mate aanwezig zijn van gemeenschappelijke technische specificaties heeft geleid tot grotere complexiteit, vertragingen en hogere kosten in de ontwikkelingsfase. Een akkoord over gemeenschappelijke technische specificaties moet een voorwaarde zijn voor het ontvangen van Uniesteun uit hoofde van dit programma. Acties die zijn gericht op de ondersteuning van het opstellen van een gemeenschappelijke bepaling van technische specificaties moeten eveneens in aanmerking komen voor steun uit het programma.

Amendement

(12) Grensoverschrijdende samenwerking bij de ontwikkeling van defensieproducten en -technologieën wordt vaak gehinderd door moeilijkheden bij het overeenkomen van gemeenschappelijke technische specificaties ***die de interoperabiliteit bevorderen***. Het ontbreken of slechts in beperkte mate aanwezig zijn van gemeenschappelijke technische specificaties heeft geleid tot grotere complexiteit, vertragingen en hogere kosten in de ontwikkelingsfase. Een akkoord over gemeenschappelijke technische specificaties moet een voorwaarde zijn voor het ontvangen van Uniesteun uit hoofde van dit programma. Acties die zijn gericht op de ondersteuning van het opstellen van een gemeenschappelijke bepaling van technische specificaties moeten eveneens in aanmerking komen voor steun uit het programma.

Amendement 13

Voorstel voor een verordening Overweging 13

Door de Commissie voorgestelde tekst

(13) Aangezien het programma ten doel heeft om het concurrentievermogen van de defensie-industrie van de Unie te versterken, mogen alleen in de Unie gevestigde entiteiten die onder effectieve zeggenschap van lidstaten of ingezetenen

Amendement

(13) Aangezien het programma ten doel heeft om het concurrentievermogen, ***de efficiëntie van de samenwerking en de integratie*** van de defensie-industrie van de Unie te versterken ***en de strategische en technologische autonomie op***

van de lidstaten staan, voor steun in aanmerking komen. Bovendien mogen de infrastructuur, faciliteiten, activa en hulpbronnen die begunstigen en subcontractanten gebruiken voor acties die door het programma worden gefinancierd, zich niet op het grondgebied van niet-lidstaten bevinden, om de bescherming van de wezenlijke veiligheidsbelangen van de Unie en de lidstaten te waarborgen.

defensiegebied van de Unie te ondersteunen, mogen alleen in de Unie gevestigde entiteiten die onder effectieve zeggenschap van lidstaten of ingezetenen van de lidstaten staan, voor steun in aanmerking komen ***als directe begunstigen of subcontractanten***. Bovendien mogen de infrastructuur, faciliteiten, activa en hulpbronnen die begunstigen en subcontractanten gebruiken voor acties die door het programma worden gefinancierd, zich niet op het grondgebied van niet-lidstaten bevinden ***en mogen zij niet onderworpen zijn aan de zeggenschap van of beperkingen door derde landen, ondernemingen of openbare entiteiten in derde landen***, om de bescherming van de wezenlijke veiligheidsbelangen van de Unie en de lidstaten te waarborgen. ***Materiële, immateriële en menselijke hulpbronnen moeten vrij kunnen worden gebruikt en vrij zijn van beperkingen ten aanzien van derde landen. Een onderneming die onder zeggenschap staat van derde landen of van entiteiten in derde landen of van dochterondernemingen van ondernemingen van derde landen die zich in de Unie bevinden, moet in aanmerking kunnen komen mits door de steun van de EU de veiligheids- en defensiebelangen van de EU en haar lidstaten gerespecteerd worden en mits de lidstaten die aan het programma deelnemen die onderneming van veiligheidsmachtigingen voorzien.***

Amendement 14

Voorstel voor een verordening Overweging 14

Door de Commissie voorgestelde tekst

(14) Subsidiabele acties die worden ontwikkeld in het institutionele kader van de permanente gestructureerde samenwerking in de Unie zouden continu

Amendement

(14) Subsidiabele acties die worden ontwikkeld in het institutionele kader van de permanente gestructureerde samenwerking in de Unie, ***die op 13***

zorgen voor een betere samenwerking tussen ondernemingen in verschillende lidstaten en derhalve rechtstreeks bijdragen aan de doelstelling van het programma. Die acties moeten dus in aanmerking komen voor een verhoogd financieringspercentage.

november 2017 is overeengekomen en ondertekend door de ministers van Buitenlandse Zaken en de ministers van Defensie van 23 lidstaten, zouden continu zorgen voor een betere samenwerking tussen ondernemingen in verschillende lidstaten en derhalve rechtstreeks bijdragen aan de doelstelling van het programma. Die acties moeten dus in aanmerking komen voor een verhoogd financieringspercentage.

Amendement 15

Voorstel voor een verordening Overweging 16

Door de Commissie voorgestelde tekst

(16) De bevordering van innovatie en technologische ontwikkeling in de defensie-industrie *van de Unie* moet overeenstemmen met de veiligheidsbelangen van de Unie. Dienovereenkomstig moet de bijdrage die een actie levert aan die belangen en aan de vermogensprioriteiten op het gebied van defensie die gemeenschappelijk door de lidstaten zijn overeengekomen, een toekenningscriterium zijn voor financiering. Binnen de Unie zijn gemeenschappelijke vermogensprioriteiten op het gebied van defensie met name vastgesteld in het vermogensontwikkelingsplan. Andere *Unie-processen*, zoals de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie en de permanente gestructureerde samenwerking, zullen de uitvoering van relevante prioriteiten ondersteunen door middel van versterkte samenwerking. Waar dat passend is, *kunnen* regionale of internationale samenwerkingsinitiatieven, zoals in het kader van de NAVO, eveneens in aanmerking worden genomen, indien dat ten dienste is van de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie.

Amendement

(16) De bevordering van innovatie en technologische ontwikkeling in de defensie-industrie *in de lidstaten* moet overeenstemmen met de veiligheidsbelangen van de Unie *zoals vastgesteld in de context van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) en het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB). Daarnaast moet hierdoor ook worden voorzien in het onderhouden en ontwikkelen van de vaardigheden en deskundigheid van de defensie-industrie in de lidstaten en worden bijgedragen aan het versterken van de technologische en industriële autonomie van de Unie.* Dienovereenkomstig moet de bijdrage die een actie levert aan die belangen en aan de vermogensprioriteiten op het gebied van defensie die gemeenschappelijk door de lidstaten zijn overeengekomen, een toekenningscriterium zijn voor financiering. Binnen de Unie zijn gemeenschappelijke vermogensprioriteiten op het gebied van defensie met name vastgesteld in het vermogensontwikkelingsplan. Andere *Unieprocessen*, zoals de gecoördineerde

jaarlijkse evaluatie inzake defensie (**CARD**) en de permanente gestructureerde samenwerking (**PESCO**), zullen de uitvoering van relevante prioriteiten ondersteunen door middel van versterkte samenwerking. **Nationale uitvoeringsplannen in het kader van de permanente gestructureerde samenwerking van de lidstaten die concrete acties omvatten, moeten met het programma worden gecoördineerd.** Waar dat passend is, **moeten** regionale of internationale samenwerkingsinitiatieven **op het gebied van vermogens**, zoals in het kader van de NAVO, eveneens in aanmerking worden genomen, indien dat ten dienste is van de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie, **en niet leiden tot dubbele inspanningen.**

Amendement 16

Voorstel voor een verordening Overweging 16 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(16 bis) *De lidstaten werken individueel en gezamenlijk aan de ontwikkeling, productie en het operationeel gebruik van onbemande vlieg-, voer- en vaartuigen. Het operationeel gebruik van deze systemen omvat het uitvoeren van aanvallen op militaire doelen. Onderzoek en ontwikkeling ten behoeve van de ontwikkeling van deze systemen, zowel militair als civiel, zijn met Uniemiddelen ondersteund en naar verwachting zal dit ook in de toekomst gebeuren, mogelijkerwijs in het kader van dit programma. Niets in deze verordening mag het legitieme gebruik van de technologieën of producten die in het kader ervan zijn ontwikkeld, in de weg staan.*

Amendement 17

Voorstel voor een verordening

Overweging 18

Door de Commissie voorgestelde tekst

(18) Om te waarborgen dat de gefinancierde acties zullen bijdragen aan het concurrentievermogen van de Europese defensie-industrie, moeten die acties marktgericht en vraaggestuurd zijn. Daarom moet bij de toekenningscriteria in aanmerking worden genomen of de lidstaten al dan niet reeds hebben toegezegd om het eindproduct of de eindtechnologie gezamenlijk, en mogelijksterwijs gecoördineerd, te produceren en af te nemen.

Amendement

(18) Om te waarborgen dat de gefinancierde acties zullen bijdragen aan het concurrentievermogen van de Europese defensie-industrie, moeten die acties marktgericht en vraaggestuurd zijn, **met het oog op de consolidatie van de Europese defensievraag**. Daarom moet bij de toekenningscriteria in aanmerking worden genomen of de lidstaten al dan niet reeds hebben toegezegd om het eindproduct of de eindtechnologie gezamenlijk, en mogelijksterwijs gecoördineerd, te produceren en af te nemen.

Motivering

Het programma mag in geen geval worden gezien als een middel om onze wapenuitvoer (via concurrentie) te bevorderen.

Amendement 18

Voorstel voor een verordening

Overweging 19

Door de Commissie voorgestelde tekst

(19) Wanneer een actie betrekking heeft op **prototyping**, doorgaans de actie in de ontwikkelingsfase die de meeste kosten met zich meebrengt, mag de financiële steun van de Unie uit hoofde van het programma niet meer dan **20** % van de totale subsidiabele kosten van de actie bedragen. Voor andere acties in de ontwikkelingsfase moet het gehele bedrag aan subsidiabele kosten wel worden gedekt.

Amendement

(19) Wanneer een actie betrekking heeft op **stysteemprototyping**, doorgaans de actie in de ontwikkelingsfase die de meeste kosten met zich meebrengt, mag de financiële steun van de Unie uit hoofde van het programma niet meer dan **30** % van de totale subsidiabele kosten van de actie bedragen, **inclusief het gedeelte van de indirecte kosten van de actie, in de zin van artikel 126 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012**. Voor andere acties in de ontwikkelingsfase moet het gehele bedrag aan subsidiabele kosten wel worden gedekt.

Amendement 19

Voorstel voor een verordening Overweging 20

Door de Commissie voorgestelde tekst

(20) Aangezien de steun van de Unie wordt gericht op het versterken van het concurrentievermogen van de sector en alleen betrekking heeft op de specifieke ontwikkelingsfase, mag de **Commissie** geen eigendomsrechten of intellectuele-eigendomsrechten verwerven voor de producten of technologieën die voortkomen uit de gefinancierde acties. De toepasselijke regeling voor intellectuele-eigendomsrechten zal contractueel door de begunstigden worden vastgelegd.

Amendement 20

Voorstel voor een verordening Overweging 21

Door de Commissie voorgestelde tekst

(21) De Commissie moet een meerjarig werkprogramma opstellen dat aansluit op de doelstellingen van het programma. Bij de oprichting van het werkprogramma moet de Commissie worden bijgestaan door een comité van **lidstaten** (hierna "het programmacomité" genoemd). Aangezien kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) in het **Unie-beleid** zijn aangeduid als cruciaal voor economische groei, innovatie, werkgelegenheid en sociale integratie in de Unie en aangezien de gefinancierde acties normaal gezien grensoverschrijdende samenwerking zullen

Amendement

(20) Aangezien de steun van de Unie wordt gericht op het versterken van het concurrentievermogen van de sector en alleen betrekking heeft op de specifieke ontwikkelingsfase, mag de **Unie** geen eigendomsrechten of intellectuele-eigendomsrechten verwerven voor de producten of technologieën die voortkomen uit de gefinancierde acties. De toepasselijke regeling voor intellectuele-eigendomsrechten zal contractueel door de begunstigden worden vastgelegd. **De resultaten van door het programma gefinancierde acties mogen niet onderworpen zijn aan enige zeggenschap van of beperkingen door een derde land of een entiteit van een derde land.**

Amendement

(21) De Commissie moet een meerjarig werkprogramma opstellen dat aansluit op de doelstellingen van het programma, **met name op de doelstelling met betrekking tot het concurrentievermogen**. Bij de oprichting van het werkprogramma moet de Commissie worden bijgestaan door een comité **in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011** (hierna "het programmacomité" genoemd). Aangezien kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) in het **Uniebeleid** zijn aangeduid als cruciaal voor economische groei, innovatie, werkgelegenheid en sociale

vereisen, is het belangrijk dat **die grensoverschrijdende participatie** van kmo's in het werkprogramma **wordt** weerspiegeld en **mogelijk wordt gemaakt**, en dat derhalve een **deel** van het totale budget aan dergelijke acties **wordt toegekend**.

integratie in de Unie en aangezien de gefinancierde acties normaal gezien grensoverschrijdende samenwerking zullen vereisen, is het belangrijk dat **de rol** van **kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) alsmede middelgrote beursgenoteerde ondernemingen (midcaps) en hun grensoverschrijdende participatie** in het werkprogramma **worden** weerspiegeld en **benadrukt**, en dat derhalve een **aandeel van ten minste 20 %** van het totale budget **wordt gereserveerd om** aan dergelijke acties **te worden toegekend**.

Amendement 21

Voorstel voor een verordening Overweging 25

Door de Commissie voorgestelde tekst

(25) **Aan** het einde van het **programma moet** de **Commissie** een uitvoeringsverslag opstellen **waarin zij** de financiële activiteiten uit het oogpunt van de **financiële uitvoering**, de **resultaten** en, zo mogelijk, het effect **onderzoekt**. **In dat verslag** moet eveneens **een analyse worden verricht van** de grensoverschrijdende participatie van kmo's aan projecten in het kader van het programma alsook **van de participatie van kmo's aan de mondiale waardeketen**.

Amendement

(25) **De Commissie moet voor** het einde van het **eerste jaar van de uitvoering een tussentijds voortgangverslag en aan het einde van het programma** een uitvoeringsverslag opstellen. **In deze verslagen moet een analyse worden verricht van de evolutie van de industriële kennis en defensiecapaciteit, alsook van de samenhang met de doelstellingen van het buitenlands beleid van de Unie en haar lidstaten en van de financiële activiteiten uit het oogpunt van de resultaten van de financiële uitvoering** en, zo mogelijk, het effect. **Deze verslagen moet eveneens de grensoverschrijdende participatie van kmo's en midcaps aan projecten in het kader van het programma, alsook hun participatie aan de mondiale waardeketen analyseren en bevorderen. De verslagen moet tevens informatie bevatten met betrekking tot het land van herkomst van de begunstigden.**

Amendement 22

Voorstel voor een verordening
Overweging 25 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(25 bis) De Commissie en de lidstaten moeten het programma zo breed mogelijk bevorderen teneinde de doeltreffendheid ervan te vergroten en aldus het concurrentievermogen van de defensie-industrie en de defensievermogens van de lidstaten te versterken.

Amendement 23

Voorstel voor een verordening
Artikel 2 – alinea 1 – inleidende formule

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Het **programma** heeft de volgende doelstellingen:

Teneinde geleidelijk een gemeenschappelijk defensiebeleid te bepalen in overeenstemming met artikel 2, lid 4, VWEU, om de samenwerking tussen de lidstaten en de vrijheid van handelen van de lidstaten en de Unie te versterken, alsook om de behoeften inzake buitenlands en veiligheidsbeleid en de operationele capaciteit op elkaar af te stemmen en in overeenstemming met de gemeenschappelijke vermogensprioriteiten op het gebied van defensie die de lidstaten zijn overeengekomen in de context van het vermogensontwikkelingsplan van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), heeft het programma de volgende doelstellingen:

Amendement 24

Voorstel voor een verordening
Artikel 2 – alinea 1 – letter a

Door de Commissie voorgestelde tekst

a) het concurrentievermogen en de innovatieve capaciteit van de defensie-industrie **van** de Unie bevorderen door ondersteuning van acties in de ontwikkelingsfase;

Amendement

a) het concurrentievermogen en de innovatieve capaciteit van de defensie-industrie **in** de Unie bevorderen **en technologische en industriële autonomie verwerven** door ondersteuning van acties **die worden uitgevoerd op het op het grondgebied van de Unie** in de ontwikkelingsfase **van defensietechnologieën en -producten**;

Amendement 25

**Voorstel voor een verordening
Artikel 2 – alinea 1 – letter b**

Door de Commissie voorgestelde tekst

b) **samenwerkingsverbanden** tussen ondernemingen, waaronder kmo's, **bij de ontwikkeling** van **technologieën** of **producten** ondersteunen en **stimuleren in overeenstemming met de vermogensprioriteiten op het gebied van defensie** die de **lidstaten binnen** de Unie **gemeenschappelijk zijn overeengekomen**;

Amendement

b) **grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden** tussen ondernemingen, waaronder **het bevorderen van de participatie van kmo's, alsook van midcaps en onderzoekscentra in de waardeketens** van **defensietechnologieën** of **-producten** ondersteunen, **stimuleren en op niveau brengen en hierbij vermijden dat industriële vaardigheden worden gedupliceerd of dat nationale defensie-investeringen worden verdrongen; waar dat passend is, en rekening houdend met het feit dat onnodig dupliceren moet worden vermeden, moeten regionale of internationale samenwerkingsinitiatieven die de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie dienen, zoals in het kader van de NAVO, eveneens in aanmerking worden genomen**;

Amendement 26

**Voorstel voor een verordening
Artikel 2 – alinea 1 – letter c**

Door de Commissie voorgestelde tekst

c) een betere benutting van de resultaten van defensieonderzoek aanmoedigen en bijdragen aan het dichten van de kloof tussen onderzoek en ontwikkeling.

Amendement

c) een betere benutting van de resultaten van defensieonderzoek aanmoedigen en ***aldus*** bijdragen aan het dichten van de kloof tussen onderzoek en ontwikkeling ***door de productie van uit onderzoek resulterende producten en technologieën te stimuleren en aldus steun verlenen aan het concurrentievermogen van de Europese defensie-industrie op de interne en de mondiale markt, onder meer door consolidatie wanneer dit passend is;***

Amendement 27

**Voorstel voor een verordening
Artikel 2 – alinea 1 – letter c bis (nieuw)**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

c bis) de interoperabiliteit en standaardisatie bevorderen die nodig zijn voor het opzetten van samenwerkingsprojecten en een gemeenschappelijke definitie van technische specificaties ondersteunen.

Amendement 28

**Voorstel voor een verordening
Artikel 4 – lid 3**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

3. De Commissie voert de financiële bijstand van de Unie ***overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 uit op directe wijze, of op indirecte wijze door de taken tot uitvoering van het budget toe te vertrouwen aan de in artikel 58, lid 1, punt c), van die verordening vermelde entiteiten.***

3. De Commissie voert de financiële bijstand van de Unie uit ***overeenkomstig*** artikel 58, lid 1, punt ***a)***, van ***Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012.***

Amendement 29

Voorstel voor een verordening Artikel 4 – lid 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

4. *In het geval dat de lidstaten een projectbeheerder benoemen, verricht de Commissie de betaling aan de in aanmerking komende begunstigden nadat zij de projectbeheerder van die betaling in kennis heeft gesteld.*

Amendement

4. *De lidstaten benoemen een projectbeheerder, die het contract namens hen uitvoert en de Commissie in kennis stelt wanneer de betaling aan de in aanmerking komende begunstigden moet worden verricht. De in aanmerking komende begunstigden van het consortium benoemen een eigen projectbeheerder die samenwerkt met de projectbeheerder welke door de lidstaten is benoemd.*

Amendement 30

Voorstel voor een verordening Artikel 6 – lid 1 – inleidende formule

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Het programma verleent steun aan acties door begunstigden in de ontwikkelingsfase, zowel voor de ontwikkeling van nieuwe als voor de modernisering van bestaande producten en technologieën. *Die acties houden verband met:*

Amendement

1. Het programma verleent steun aan acties door begunstigden in de ontwikkelingsfase, zowel voor de ontwikkeling van nieuwe als voor de modernisering van bestaande producten en technologieën, *waarmee als volgt echte toegevoegde waarde zal worden gecreëerd binnen het grondgebied van de Unie:*

Amendement 31

Voorstel voor een verordening Artikel 6 – lid 1 – letter -a (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

-a) studies, zoals haalbaarheidsstudies en andere begeleidende maatregelen;

Amendement 32

Voorstel voor een verordening Artikel 6 – lid 1 – letter a

Door de Commissie voorgestelde tekst

a) het ontwerp van een defensieproduct, defensietechnologie of tastbaar of niet-tastbaar onderdeel, alsook met de technische specificaties op basis waarvan dat ontwerp is ontwikkeld;

Amendement

a) het ontwerp van een defensieproduct, defensietechnologie of tastbaar of niet-tastbaar onderdeel, alsook met de technische specificaties op basis waarvan dat ontwerp is ontwikkeld, **met inbegrip van deeltesten voor het beperken van risico's in een industriële of representatieve omgeving;**

Amendement 33

Voorstel voor een verordening Artikel 6 – lid 1 – letter f

Door de Commissie voorgestelde tekst

f) *studies, zoals haalbaarheidsstudies en andere begeleidende maatregelen.*

Amendement

f) **de ontwikkeling van technologieën of activa ter bevordering van de efficiëntie gedurende de volledige levenscyclus van defensieproducten en -technologieën.**

Amendement 34

Voorstel voor een verordening Artikel 6 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. De actie wordt uitgevoerd door een samenwerkingsverband van ten minste drie ondernemingen die gevestigd zijn in ten minste **twee** verschillende lidstaten. **De** begunstigde ondernemingen **mogen niet** onder effectieve zeggenschap staan van dezelfde instantie, zij het direct of indirect, noch mogen zij onder zeggenschap staan van elkaar.

Amendement

2. De actie wordt uitgevoerd door een samenwerkingsverband van ten minste drie ondernemingen die gevestigd zijn in ten minste **drie** verschillende lidstaten **en blijft openstaan voor uitbreiding naar ondernemingen in andere lidstaten. Geen van deze drie** begunstigde ondernemingen **mag** onder effectieve zeggenschap staan van dezelfde instantie, zij het direct of indirect, noch mogen zij onder zeggenschap staan van elkaar.

Amendement 35

Voorstel voor een verordening Artikel 6 – lid 3 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

3 bis. De resultaten van de acties in het kader van dit programma staan in geen geval onder de zeggenschap van derde landen of entiteiten die buiten de Unie zijn gevestigd.

Amendement 36

Voorstel voor een verordening Artikel 6 – lid 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

4. In geval van acties zoals gedefinieerd in ***lid 1, onder b) tot en met f)***, moet de actie gebaseerd zijn op ***gemeenschappelijke technische specificaties***.

4. In geval van acties zoals gedefinieerd in:

a) lid 1, onder a), moet de actie gebaseerd zijn op een gemeenschappelijke vermogensbehoefte;

b) lid 1, onder -a) en onder b) tot en met e), moet de actie gebaseerd zijn op gemeenschappelijke technische specificaties om de interoperabiliteit te bevorderen.

Amendement 37

Voorstel voor een verordening Artikel 6 – lid 4 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

4 ter. Productgerelateerde acties die betrekking hebben op massavernietigingswapens en daaraan verwante raketkoptechnologieën, productgerelateerde acties die betrekking

hebben op verboden wapens en munitie, wapens die niet verenigbaar zijn met het internationaal humanitair recht, zoals clustermunitie en aanverwante aspecten overeenkomstig het Verdrag inzake clustermunitie, antipersoneelmijnen en aanverwante aspecten overeenkomstig het Verdrag inzake het verbod van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van antipersoneelsmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens, brandwapens waaronder witte fosfor, munitie met verarmd uranium, evenals volledig autonome wapens waarmee aanvallen zonder beduidende menselijke tussenkomst kunnen worden uitgevoerd, komen niet in aanmerking. Productgerelateerde acties met die betrekking hebben op handwapens en lichte wapens, wanneer deze voornamelijk voor exportdoeleinden zijn ontwikkeld, namelijk wanneer geen van de lidstaten om de uit te voeren actie heeft gevraagd, komen niet in aanmerking.

Amendement 38

Voorstel voor een verordening Artikel 7 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Begunstigden *zijn in de Unie gevestigde ondernemingen waarvan de lidstaten en/of ingezetenen van lidstaten voor meer dan 50 % eigenaar zijn en waarover zij effectieve zeggenschap hebben* in de zin van artikel 6, lid 3, *hetzij direct, hetzij indirect via een of meer tussenbedrijven. Bovendien mogen alle* infrastructuur, faciliteiten, activa en hulpmiddelen die de *deelnemers*, met inbegrip van subcontractanten en andere derde partijen, voor uit hoofde van het programma gefinancierde acties gebruiken, zich gedurende de gehele duur van de actie niet op het grondgebied van niet-lidstaten

Amendement

1. Begunstigden en *hun subcontractanten* zijn in de *Unie gevestigde publieke of particuliere ondernemingen. De* infrastructuur, faciliteiten, activa en hulpmiddelen die de *begunstigden*, met inbegrip van subcontractanten en andere derde partijen, voor uit hoofde van het programma gefinancierde acties gebruiken, *mogen* zich gedurende de gehele duur van de actie *en de productie* niet op het grondgebied van niet-lidstaten bevinden. *Het gebruik van deze infrastructuren, faciliteiten, activa en hulpmiddelen mag niet onderworpen zijn aan de zeggenschap van of beperkingen*

bevinden.

door derde landen of entiteiten van derde landen. Het hoofdkwartier van de onderneming die uiteindelijk zeggenschap heeft over de begunstigden, moet gevestigd zijn in de Unie.

Amendement 39

Voorstel voor een verordening Artikel 7 – lid 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1 bis. In afwijking van lid 1, mits dit niet in strijd is met de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie zoals bepaald in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid overeenkomstig titel V van het VEU, en mits er voldoende waarborgen worden geboden om deze belangen te beschermen, is het volgende van toepassing:

a) Producten, activa of technologieën die zich niet in de Unie bevinden, kunnen worden gebruikt door begunstigden wanneer er in de Unie geen gelijkwaardig alternatief bestaat, mits dit niet in strijd is met de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie;

b) Begunstigden mogen bij acties waarvoor uit hoofde van het programma financiering wordt verleend, samenwerken met ondernemingen die buiten het grondgebied van de Unie zijn gevestigd. Deze ondernemingen komen niet in aanmerking voor financiering door het programma. De begunstigden verwerven en behouden de toegang tot alle intellectuele-eigendomsrechten die betrekking hebben op de actie van de ondernemingen die buiten het grondgebied van de Unie zijn gevestigd die nodig is om de strategische belangen van de Unie en de lidstaten veilig te stellen zoals bedoeld in deze verordening, in het werkprogramma en de

uitvoeringshandelingen in het kader van het programma;

c) Een kmo die zich in een lidstaat van de EER bevindt kan een subcontractant zijn als dit van vitaal belang is voor het voltooiën van het project en hetzelfde goed of dezelfde dienst niet kan worden betrokken van een kmo in een lidstaat.

Amendement 40

Voorstel voor een verordening Artikel 7 – lid 1 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1 ter. Als een entiteit van de bevoorradingketen, ongeacht het niveau van onderaanneming, betrokken is bij een kritisch onderdeel van het proces of bij een omvangrijk deel van de activiteit, moet zij aan dezelfde subsidiabiliteitscriteria voldoen als de begunstigen en hun subcontractanten.

Amendement 41

Voorstel voor een verordening Artikel 7 – lid 1 quater (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1 quater. In geval van een wijziging met betrekking tot de effectieve zeggenschap over een onderneming die aan het programma deelneemt, stelt de betrokken onderneming de Commissie en de bevoegde autoriteit in de lidstaat waarin de onderneming is gevestigd onverwijld in kennis.

Amendement 42

Voorstel voor een verordening

Artikel 7 – lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 bis. Ondernemingen die, rechtstreeks of via dochterondernemingen of vennootschappen waarin zij een deelneming hebben, een bankrekening aanhouden in rechtsgebieden die door de OESO of de Unie zijn aangemerkt als belastingparadijzen, komen niet in aanmerking voor financiering.

Amendement 43

Voorstel voor een verordening Artikel 7 – lid 2 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 ter. De lidstaten moeten er in samenwerking met het Europees Defensieagentschap en de Europese Dienst voor extern optreden op toezien dat de informatie over het programma op afdoende wijze wordt verspreid teneinde te garanderen dat kmo's toegang hebben tot alle informatie met betrekking tot het programma.

Amendement 44

Voorstel voor een verordening Artikel 8 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Elke aanvrager verklaart schriftelijk dat hij volledig op de hoogte is van en voldoet aan de toepasselijke nationale en Uniewetgeving en -regelgeving inzake activiteiten op het gebied van defensie.

Elk consortiumlid dat wenst deel te nemen aan een actie verklaart schriftelijk dat hij volledig op de hoogte is van en voldoet aan de toepasselijke nationale en Uniewetgeving en -regelgeving inzake activiteiten op het gebied van defensie, **met inbegrip van Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de**

controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie, de communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweërlei gebruik, en de toepasselijke nationale wetgeving inzake exportcontrole.

Amendement 45

Voorstel voor een verordening Artikel 9 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Indien de financiële bijstand van de Unie wordt verstrekt in de vorm van een subsidie, wijzen de leden van een consortium die aan een actie willen deelnemen één van hen aan als coördinator, die in de subsidieovereenkomst als zodanig wordt aangeduid. De coördinator is de belangrijkste contactpersoon van de consortiumleden in de betrekkingen met de Commissie of het betrokken financieringsorgaan, tenzij in de subsidieovereenkomst anders is bepaald of het consortium zijn verplichtingen uit hoofde van de subsidieovereenkomst niet nakomt.

Amendement

1. Indien de financiële bijstand van de Unie wordt verstrekt in de vorm van een subsidie, wijzen de leden van een consortium die aan een actie willen deelnemen één van hen aan als coördinator, die in de subsidieovereenkomst als zodanig wordt aangeduid. De coördinator is de belangrijkste contactpersoon van de consortiumleden in de betrekkingen met de Commissie of het betrokken financieringsorgaan, tenzij in de subsidieovereenkomst anders is bepaald of het consortium zijn verplichtingen uit hoofde van de subsidieovereenkomst niet nakomt. ***De coördinator brengt regelmatig verslag uit aan de instellingen van de Unie over de status van gefinancierde acties.***

Amendement 46

Voorstel voor een verordening Artikel 9 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. De leden van een consortium die aan een actie deelnemen, sluiten een interne overeenkomst waarin hun rechten en plichten ten aanzien van de uitvoering van de actie (overeenkomstig de

Amendement

2. De leden van een consortium die aan een actie deelnemen, sluiten een interne overeenkomst waarin hun rechten en plichten ten aanzien van de uitvoering van de actie, ***met inbegrip van de***

subsidieovereenkomst) zijn neergelegd, tenzij dit om gegronde, in het werkprogramma of de oproep tot het indienen van voorstellen uiteengezette redenen niet vereist is.

intellectuele-eigendomsrechten in verband met de nieuwe producten, (overeenkomstig de subsidieovereenkomst) zijn neergelegd, tenzij dit om gegronde, in het werkprogramma of de oproep tot het indienen van voorstellen uiteengezette redenen niet vereist is.

Amendement 47

Voorstel voor een verordening Artikel 10

Door de Commissie voorgestelde tekst

Artikel 10

Toekenningscriteria

Acties die worden voorgesteld voor financiering uit hoofde van het programma worden beoordeeld op basis van de **volgende cumulatieve** criteria:

a) **uitmuntendheid;**

Amendement

Artikel 10

Toekenningscriteria

Acties die worden voorgesteld voor financiering uit hoofde van het programma worden **op een transparante manier** beoordeeld op basis van **objectieve en meetbare parameters, rekening houdend met de algemene doelstelling van het programma en met name om de grensoverschrijdende samenwerking tussen ondernemingen te ondersteunen, te stimuleren en op een hoger niveau te brengen, op basis van de volgende** criteria:

-a) bijdrage aan de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie door versterking van defensietechnologieën die bijdragen aan de uitvoering van vermogensprioriteiten op het gebied van defensie die de lidstaten gemeenschappelijk zijn overeengekomen binnen de Unie in het kader van het vermogensontwikkelingsplan of de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie, en waar passend, in het kader van regionale en internationale samenwerkingsovereenkomsten; en,

a) bijdrage aan de uitmuntendheid, de industriële prestaties en het concurrentievermogen doordat wordt aangetoond dat de voorgestelde werkzaamheden leiden tot meetbare

b) bijdrage aan de *innovatie* en technologische *ontwikkeling* van *defensie-industrieën* en derhalve aan het stimuleren van de industriële autonomie van de Unie *op* het *gebied* van *defensietechnologieën*; *en*

verbeteringen en significante voordelen ten opzichte van bestaande producten of technologieën, of wanneer het project gericht is op het ontwikkelen van een kritieke of baanbrekende technologie; en,

a bis) levensvatbaarheid, waarbij de begunstigen met name moeten aantonen dat de resterende kosten van de subsidiabele actie worden gedekt door andere financieringsmiddelen, zoals bijdragen van de lidstaten en particuliere financieringsbronnen; en,

b) bijdrage aan *innovatie*, waarbij *in het bijzonder wordt aangetoond dat de voorgestelde acties betrekking hebben baanbrekende of vernieuwende concepten en benaderingen, nieuwe veelbelovende technologische verbeteringen in de toekomst, of de toepassing van technologieën of concepten die voorheen niet in de defensiesector werden gebruikt*, en derhalve aan *de technologische ontwikkeling van defensie-industrieën en het stimuleren van de industriële autonomie van de Unie met betrekking tot de vermogensvereisten in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB);*

b bis) bijdrage aan de eenmaking van de technische specificaties;

b ter) het percentage van de algehele begroting van de actie dat zo wordt toegewezen dat het mogelijk wordt dat kmo's die in de Europese Unie zijn gevestigd en toegevoegde waarde leveren, deelnemen als leden van het consortium of als subcontractanten, en in het bijzonder aan kmo's die niet zijn gevestigd in de lidstaten waarin de bedrijven van het consortium zijn gevestigd;

b quater) bijdrage aan een verhoging van de efficiëntie en een verlaging van de kosten in de Europese defensie-industrie dankzij een verlaging van het aantal doublures en overlappingsen;

b quinquies) grotere of nieuwe

grensoverschrijdende samenwerking;

c) *bijdrage aan de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie door versterking van defensietechnologieën die bijdragen aan de uitvoering van de vermogensprioriteiten op het gebied van defensie die de lidstaten gemeenschappelijk zijn overeengekomen binnen de Unie; en*

d) *levensvatbaarheid, waarbij de begunstigden met name moeten aantonen dat de resterende kosten van de subsidiabele actie worden gedekt door andere financieringsmiddelen, zoals bijdragen van de lidstaten; en*

e) voor in artikel 6, lid 1, onder b) tot en met e), beschreven acties, de bijdrage aan *het concurrentievermogen van de Europese defensie-industrie*, waarbij de begunstigden aantonen dat de lidstaten hebben *toegezegd om* het eindproduct of de eindtechnologie *op gecoördineerde wijze* gezamenlijk te produceren en af te nemen, *met inbegrip van gezamenlijke aanbestedingen, indien van toepassing.*

e) voor in artikel 6, lid 1, onder b) tot en met e), beschreven acties, de bijdrage aan *een efficiëntere en verder geïntegreerde Europese defensiesector*, waarbij de begunstigden aantonen dat de lidstaten *verklaard* hebben het eindproduct of de eindtechnologie gezamenlijk te *zullen* produceren en af te nemen *of voornemens zijn deze op gecoördineerde wijze gezamenlijk te gebruiken, in eigendom te hebben of te onderhouden.*

(De letters c) en d) in de Commissietekst zijn in de amendementen van het Parlement -a) en a bis) geworden. Letters -a) en a bis) zijn tevens gewijzigd.)

Amendement 48

Voorstel voor een verordening Artikel 11 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De uit hoofde van het programma door de Unie verleende financiële steun mag niet meer dan **20** % van de **totale** kosten van de actie bedragen indien de actie betrekking heeft op **prototyping**. In alle andere gevallen mag de steun de totale kosten van de actie dekken.

Amendement

1. De uit hoofde van het programma door de Unie verleende financiële steun mag niet meer dan **30** % van de **subsidiabele** kosten van de actie bedragen indien de actie betrekking heeft op **prototypingacties zoals gedefinieerd in artikel 6, lid 1, onder b)**. In alle andere gevallen mag de steun de totale kosten van de actie dekken.

Amendement 49

Voorstel voor een verordening Artikel 11 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Een actie die wordt ontwikkeld door een in artikel 7, lid 2, bedoelde begunstigde komt in aanmerking voor een verhoogd financieringspercentage van ten minste 10 procentpunt hoger.

Amendement

2. Een actie die wordt ontwikkeld door een in **het kader van de permanente gestructureerde samenwerking overeenkomstig** artikel 7, lid 2, bedoelde begunstigde komt in aanmerking voor een verhoogd financieringspercentage van ten minste 10 procentpunt hoger.

Amendement 50

Voorstel voor een verordening Artikel 11 – lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 bis. Indien een consortium een actie ontwikkelt zoals gedefinieerd in artikel 6, lid 1, en toezegt minstens 5 % van de subsidiabele kosten van de actie toe te wijzen aan in de EU gevestigde kmo's en midcaps, komt de actie in aanmerking voor een financieringspercentage verhoogd met het aantal procentpunten dat overeenkomt met het percentage van de aan de kmo's en midcaps toegewezen kosten van de actie, maar nooit meer dan 10 procentpunten. Dit extra financieringspercentage kan nog verder oplopen met een percentage dat gelijkstaat aan het dubbele van de kosten van de actie die worden toegewezen aan kmo's die zijn gevestigd in andere lidstaten dan de lidstaten waar de bedrijven van het consortium zijn gevestigd die geen kmo's zijn.

Amendement 51

Voorstel voor een verordening Artikel 12 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

De *Commissie* is geen eigenaar van de producten of technologieën die voortkomen uit de actie noch maakt zij aanspraak op enige intellectuele-eigendomsrechten die verband houden met de actie.

Amendement

De *Unie* is geen eigenaar van de producten of technologieën die voortkomen uit de actie noch maakt zij aanspraak op enige intellectuele-eigendomsrechten die verband houden met de actie.

Amendement 52

Voorstel voor een verordening Artikel 13 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Het werkprogramma bevat een gedetailleerde uiteenzetting van de categorieën projecten waarvoor uit hoofde van dit programma financiering wordt verleend.

Amendement

2. Het werkprogramma bevat een gedetailleerde uiteenzetting van de categorieën projecten waarvoor uit hoofde van dit programma financiering wordt verleend, ***het soort financiering en het toegewezen budget, met inbegrip van de maximale financieringspercentages, de toezegging van lidstaten voor de financiering en de uitvoering hiervan, en de gewenste categorieën subsidiabele acties zoals bepaald in artikel 6, lid 1, indien van toepassing met inbegrip van de gebruikte evaluatiemethode, inclusief de wegingsfactoren en minimumdrempels voor het voldoen aan de toekenningscriteria.***

Amendement 53

Voorstel voor een verordening Artikel 13 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. Het werkprogramma waarborgt dat een ***geloofwaardig*** aandeel van het totale budget wordt ***toegewezen aan*** acties die grensoverschrijdende participatie van

Amendement

3. Het werkprogramma, ***dat tot doel heeft de Europese samenwerking te bevorderen***, waarborgt dat een ***relevant*** aandeel van ***ten minste 20 % van*** het totale

kmo's mogelijk maken.

budget wordt **gereserveerd voor specifieke** acties die grensoverschrijdende participatie van kmo's **en/of midcaps** mogelijk maken; **het werkprogramma voorziet in een specifieke categorie projecten die is gericht op kmo's en/of midcaps.**

Amendement 54

Voorstel voor een verordening Artikel 14 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. De voorstellen die worden ingediend na de oproep tot het indienen van voorstellen worden op basis van de **toekenningscriteria** van **artikel 10** door de Commissie beoordeeld, waarbij zij wordt bijgestaan door onafhankelijke deskundigen.

Amendement

2. De voorstellen die worden ingediend na de oproep tot het indienen van voorstellen worden op basis van de **ontvankelijkheids- en toekenningscriteria** van **de artikelen 6, 7, 8, 9 en 10** door de Commissie beoordeeld, waarbij zij wordt bijgestaan door onafhankelijke deskundigen **wier geschiktheid op verzoek door de lidstaten wordt bevestigd. Een nauwe samenwerking tussen overheden (als enige klanten), industrieën (als hoofdleveranciers) en onderzoeks- en technologieorganisaties is van cruciaal belang voor het succes van het programma.**

Amendement 55

Voorstel voor een verordening Artikel 16 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011. Het Europees Defensieagentschap wordt uitgenodigd als waarnemer **in** het comité **plaats te nemen.**

Amendement

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011 **en bestaat uit vertegenwoordigers van de lidstaten en wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie.** Het Europees Defensieagentschap wordt uitgenodigd als waarnemer **aan** het comité **bij te dragen. De Europese Dienst voor**

extern optreden ondersteunt via zijn relevante structuren het comité in zijn werkzaamheden.

Motivering

Om te verhelderen dat het EDA in het comité spreekrecht moet hebben, maar geen stemrecht. Datzelfde geldt voor de EDEO. Dit weerspiegelt de manier waarop het bestuur van het EDA is opgezet, waarbij de Commissie en het EDA van rol wisselen.

Amendement 56

Voorstel voor een verordening Artikel 16 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Amendement

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing. ***Indien door het comité geen advies wordt uitgebracht, stelt de Commissie de ontwerpuitvoeringshandeling niet vast en is artikel 5, lid 4, derde alinea, van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.***

Motivering

Aangezien defensie door de lidstaten wordt aangestuurd, zou de Commissie alleen moeten doorgaan wanneer het programmacomité een positief advies heeft gegeven.

Amendement 57

Voorstel voor een verordening Artikel 17 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Ten behoeve van de efficiëntie en doeltreffendheid van toekomstige beleidsmaatregelen van de Unie ***stelt*** de Commissie een retrospectief evaluatieverslag op en ***zendt*** zij dat verslag toe aan het Europees Parlement en de Raad. In ***dat*** verslag wordt op basis van de

Amendement

2. Ten behoeve van de efficiëntie en doeltreffendheid van toekomstige beleidsmaatregelen van de Unie ***stellen*** de Commissie ***en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid/vicevoorzitter van de Europese Commissie*** een retrospectief

relevante raadplegingen van de lidstaten en de belangrijkste belanghebbenden met name een beoordeling gemaakt van de geboekte vooruitgang bij het verwezenlijken van de in artikel 2 vastgestelde doelstellingen. Ook wordt in dat verslag een analyse verricht van de grensoverschrijdende participatie van *kmo's* in de in het kader van het programma uitgevoerde acties, alsook van de participatie van *kmo's* aan de *mondiale waardeketen*.

evaluatieverslag op en *zenden* zij dat verslag toe aan het Europees Parlement en de Raad. In *dit* verslag wordt op basis van de relevante raadplegingen van de lidstaten en de belangrijkste belanghebbenden met name een beoordeling gemaakt van de geboekte vooruitgang bij het verwezenlijken van de in artikel 2 vastgestelde doelstellingen. Ook wordt in dat verslag een analyse verricht van de grensoverschrijdende participatie, *waaronder die* van *midcaps*, in de in het kader van het programma uitgevoerde acties, alsook van de participatie van *midcaps* aan de *waardeketens van defensietechnologieën of -producten*. *Het verslag bevat bovendien informatie over de oorsprong van de begunstigen en, indien mogelijk, de verdeling van de gegenereerde intellectuele-eigendomsrechten.*

Amendement 58

Voorstel voor een verordening Artikel 17 – lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 bis. De Commissie presenteert tegen het eind van het eerste jaar van het programma een tussentijds voortgangsverslag met een evaluatie van het beheer van het programma, de uitvoeringspercentages, de resultaten van de toekenning van projecten, met inbegrip van de betrokkenheid van kmo's en midcaps en de graad van hun grensoverschrijdende participatie, en de financiering die is toegekend overeenkomstig artikel 190 van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/12 van de Commissie, zoals bepaald in artikel 14, lid 1.

PROCEDURE VAN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Titel	Instelling van een industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie ter ondersteuning van het concurrentievermogen en de innovatieve capaciteit van de defensie-industrie van de EU		
Document- en procedurenummers	COM(2017)0294 – C8-0180/2017 – 2017/0125(COD)		
Commissie ten principale Datum bekendmaking	ITRE 15.6.2017		
Advies uitgebracht door Datum bekendmaking	AFET 15.6.2017		
Medeverantwoordelijke commissies - datum bekendmaking	5.10.2017		
Rapporteur voor advies Datum benoeming	Ioan Mircea Pașcu 25.9.2017		
Behandeling in de commissie	11.10.2017	22.11.2017	14.12.2017
Datum goedkeuring	23.1.2018		
Uitslag eindstemming	+: –: 0:	40 15 0	
Bij de eindstemming aanwezige leden	Lars Adaktusson, Michèle Alliot-Marie, Francisco Assis, Petras Auštrevičius, Brando Benifei, Goffredo Maria Bettini, Victor Boștinaru, James Carver, Fabio Massimo Castaldo, Javier Couso Permuy, Andi Cristea, Arnaud Danjean, Georgios Epitideios, Knut Fleckenstein, Eugen Freund, Michael Gahler, Sandra Kalniete, Tunne Kelam, Janusz Korwin-Mikke, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, Ilhan Kyuchyuk, Sabine Lösing, Andrejs Mamikins, Alex Mayer, David McAllister, Tamás Meszerics, Javier Nart, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Kati Piri, Jozo Radoš, Michel Reimon, Sofia Sakorafa, Alyn Smith, Jaromír Štětina, Dubravka Šuica, László Tőkés, Miguel Urbán Crespo, Ivo Vajgl		
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Jakop Dalunde, Elisabetta Gardini, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Jo Leinen, Antonio López-Istúriz White, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Bodil Valero, Janusz Zemke		
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 200, lid 2)	Pascal Durand, Jonás Fernández, Bogdan Brunon Wenta, Tiemo Wölken, Bogdan Andrzej Zdrojewski		

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

40	+
ALDE	Petras Auštrevičius, Ilhan Kyuchyuk, Javier Nart, Jozo Radoš, Ivo Vajgl
EFDD	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Lars Adaktusson, Michèle Alliot-Marie, Arnaud Danjean, Michael Gahler, Elisabetta Gardini, Andrzej Grzyb, Sandra Kalniete, Tunne Kelam, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Alojz Peterle, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jaromír Štětina, Dubravka Šuica, László Tőkés, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski
S&D	Francisco Assis, Brando Benifei, Goffredo Maria Bettini, Victor Boștinaru, Andi Cristea, Jonás Fernández, Knut Fleckenstein, Ana Gomes, Jo Leinen, Andrejs Mamikins, Alex Mayer, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Kati Piri, Janusz Zemke

15	-
EFDD	James Carver
GUE/NGL	Javier Couso Permuy, Sabine Lösing, Sofia Sakorafa, Miguel Urbán Crespo
NI	Georgios Epitideios, Janusz Korwin-Mikke
S&D	Eugen Freund, Tiemo Wölken
Verts/ALE	Jakop Dalunde, Pascal Durand, Tamás Meszerics, Michel Reimon, Alyn Smith, Bodil Valero

0	0

Verklaring van de gebruikte tekens:

- + : voor
- : tegen
- 0 : onthouding